

Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän lausunto Turun kaupungin satama-Varissuo raitiotiestä

Turun kaupunki on pyytänyt Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän lausuntoa Turun raitiotiestä satama-Varissuo. Raitiotiestä on laadittu vuosien 2024–2025 aikana toteutussuunnitelma ja vaikutusten arvioinnit. Lausuntopyynnön mukaan Turun kaupunki on suunnitellut raitiotietä satamasta keskustan ja Kupittaaan kautta Varissuolle kaupunkikehityshankkeena, jonka tarkoituksena on kokonaisvaltaisesti ja kustannustehokkaasti kehittää kaupunkirakennetta, liikennejärjestelmää sekä alueen vetovoimaa ja houkuttelevuutta tulevien vuosikymmenten tarpeita silmällä pitäen.

Turun Raitiotieallianssi rakentaa Turun raitiotielinjan satamasta keskustan ja Kupittaaan kautta Varissuolle, jos Turun kaupunginvaltuusto tekee positiivisen investointipäätöksen kesällä 2026.

Turun kaupunkiseudun kuntayhtymän huomiot

Turun raitiotiestä on laadittu vuosien 2013–2023 aikana kolme yleissuunnitelmaa ja tätä aiemmin 2000-luvulla muita selvityksiä. Turun raitiotiesuunnitelmat on huomioitu, tai niihin on varauduttu, useissa seudullisissa maankäytön ja liikennejärjestelmätyön suunnitelmissa, muun muassa vuonna 2012 hyväksytyssä Turun kaupunkiseudun rakennemalli 2035:ssä ja vuonna 2020 hyväksytyssä Turun kaupunkiseudun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa.

Lausuntopyynnön kohteena oleva Turun satama – Varissuo -raitiotielinjan toteutussuunnitelma on Turun kaupungin sisäinen raitiotielinja, joka yhdistää Turun kasvavat alueet ja merkittävät kaupunkikehityskohteet, kuten Linna-kaupungin, keskustan ja Tiedepuiston. Suunniteltu raitiotielinja on Turun kaupungin sisäinen linja, mutta se vaikuttaa ja kytkeytyy seudulliseen liikennejärjestelmään. Toteutuessaan raitiotie olisi korkean kuljetuskapasiteetin runkolinja ja osa Turun kaupunkiseudun joukkoliikennettä Föliä.

Turun kaupungin sisäisessä ja seudullisessa liikennejärjestelmäsuunnittelussa on laadittu myös raitiotiejärjestelmän mahdollisten laajennusten tavoiteverkko, johon kuuluvista lisälinjoista osa olisi Turun sisäisiä (Hirvensalo, Pansio-Perno, Turun lentoasema) ja osa voisi olla kuntarajat ylittäviä (Raisio keskustasta, Kaarinan keskustasta).

Turun kaupungin päätös satama-Varissuo-raiotiestä on päätös yhdestä raitiotielinjasta, mutta samalla päätös uudesta teknologiasta osana seudullista joukkoliikennejärjestelmää.

Turun kaupunki ja Turun kaupunkiseutu kasvavat tällä hetkellä nopeasti. Turun kaupunkiseudun vuonna 2024 laaditun väestöennusteen mukaan kasvu jatkuu myös lähivuosina vahvana ja ydinkaupunkiseudun kuuden kunnan (Turku, Kaarina, Lieto, Naantali, Raisio ja Rusko) asukasluku kasvaa 54 000–78 000 asukkaalla vuoteen 2024 mennessä.

Nopea kasvu on osoitus kaupunkiseudun vahvasta elinvoimasta, vetovoimasta ja pitovoimasta. Kasvu vaatii kuitenkin myös investointeja, jotta ennistä suuremmalle asukasmäärälle voidaan järjestää tarvittavat palvelut ja

jotta liikkuminen palveluihin, töihin, kouluun ja harrastuksiin on sujuvaa. Toimiva joukkoliikenne on oleellinen osa sujuvasti toimivaa liikennejärjestelmää ja kasvavien liikennemäärien hallintaa. Turun kaupunkiseudun kasvu on saavuttanut pisteen, jossa tarvitaan entistä suurempaa välityskykyä ja tehokkaampia joukkoliikenneratkaisuja. Turun Kupittaaan työpaikkakeskittymä on yksi esimerkki Turun kaupunkiseudun liikennejärjestelmän solmukohdasta, jonka liikennettä on jatkossa haastavaa järjestää henkilöautoilun ja perinteisen linja-autoliikenteen keinoin. Turun satama-Varissuo-raitiotien toteutus-suunnitelman rinnalla laaditun superbussiselvityksen mukaan myös korkeamman kuljetuskapasiteetin kaksinivelbussien välityskyky ei välttämättä riitä kaikilla tarkastellun raitiotiekäytävän osuuksilla, mikäli kaupunkiseudun kasvu jatkuu nopeana ja Turun kaupungin kasvu tiivistyy joukkoliikennekäytävien vaikutusalueelle.

Turun kaupungin ja Turun kaupunkiseudun kokoluokassa kaupunkiraiteisiin perustuvat joukkoliikenneratkaisut (raitiotie, lähijuna), ovat yleinen ja normaali osa joukkoliikennejärjestelmää. Tarkasteltaessa EU:n ja OECD:n kriteereillä määritellyjä toiminnallisia kaupunkiseutuja, Turun kaupunkiseutu on asukasluvultaan Pohjoismaiden suurin kaupunkiseutu, jolla ei ole kaupunkiraiteisiin perustuvaa joukkoliikennettä.

Joukkoliikennejärjestelmänä raitiotien brändi ja mielikuvat yhdistyvät veto-voimaisiin urbaaneihin kaupunkiympäristöihin. Turun kaupungin teettämän superbussiselvityksen mukaan ”Superbussilla ei ole raitiotien tasoista imagoetua, joka itsessään on raitiotien varrelle investointiin kannustava tekijä.” Muista Suomen suurista kaupunkiseuduista pääkaupunkiseudulla ja Tampereen kaupunkiseudulla on tehty viimeisen kymmenen vuoden aikana päätöksiä uusista raitiotieinvestoinneista. Tampereen kaupunkiseudulla raitiotiehen myönteisesti suhtautuvien asukkaiden osuus oli vuonna 2017 noin 56 prosenttia, mutta vuonna 2022 jo noin 90 prosenttia. Tampereen raitiotie on ylittänyt alkuperäiset odotukset ja ennusteet asunto- ja toimitilarakentamisen, käyttäjämäärien ja käyttäjien tyytyväisyyden osalta.

Lausunnon johtopäätökset

Toteutuessaan Turun raitiotie satama-Varissuo vahvistaa Turun kaupunkiseudun joukkoliikennejärjestelmää. Turun kaupunkiseudun asukasluvun ennakoidaan kasvavan seuraavan 14 vuoden aikana 54 000–78 000 asukkaalla. Nykyisen joukkoliikennejärjestelmän välityskyky ei riitä vastaamaan liikennemäärien kasvuun. Raitiotiejärjestelmät ovat yleinen ja toimivaksi todettu joukkoliikenneratkaistu Turun kaupungin ja kaupunkiseudun kokoisissa kaupunkiympäristöissä.

Turun kaupungin toteutussuunnitelmassa raitiotie on kaupunkikehityshanke, joka parantaa kaupunkiympäristön vetovoimaa ja houkuttelevuutta. Turun kaupunkiseudun kuntayhtymä katsoo, että mikäli Turun raitiotie toteutuu, se lisää Turun kaupungin ja Turun kaupunkiseudun elinvoimaa ja kilpailukykyä.

Turun kaupungin lausuntopyynnössä pyydettiin Turun kaupunkiseudun kuntayhtymältä myös kantaa raitiotien laajentamisesta muihin kuntiin. Kuntayhtymän jäsenkunnat ottavat tähän kysymykseen kantaa omissa lausunnoissaan.